

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра філософії
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Вченої ради інституту/факультету

«18» травня 2021 року

Кипенський А.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

галузь знань гуманітарні науки

спеціальність 033 - філософія

освітньо-наукова програма Філософія

вид дисципліни професійна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання очно / заочна
(очно / заочна)

Харків – 2021 рік

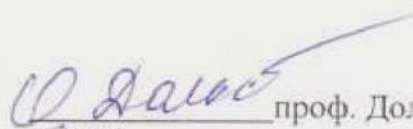
ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни

Феноменологія

Розробники:

Проф. кафедри філософії

(підпис) проф. Дольська О.О.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол від «18»_травня_2021 року, № 12

Завідувач кафедри

(підпис) Тараров Я.В.

Завідувач аспірантури

(підпис) Штефан В.В.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис голови Вченої ради

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни:

Дисципліна спрямована на розуміння особливостей феноменологічного дискурсу в сучасній філософії і поглиблення знань у галузі феноменології. Ставиться наголос на уточнення історичних особливостей переходу із дискурсу розуму до дискурсу тілесного з метою прояснення особливостей феноменології як методології з подальшим практичним застосуванням у науково-філософських дослідженнях. Складова включає інструментально-категоріальний апарат феноменології як філософського напрямку і роботу аналітичного характеру із людським досвідом (філософія, мистецтво, література, релігія, політика, кінематограф, повсякдення) за умов звернення до методу феноменології.

Компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій

Результати навчання:

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії	
Філософсько-антропологічний дискурс сучасності	
Теорії раціоналізму: науково-філософські та педагогічні методології	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання аспірантів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	120/4	40	80	30		10	40			+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає **33,3%**:

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1.	Л	2	I. ВСТУП. Криза епохи Модерну. Зародження феноменології. 1.Період становлення феноменології. Редукція буття до свідомості. Тема суб'єкта в контексті традиції Модерну. 2. Паростки феноменології в німецькій класичній філософії (І. Кант, Г. Гегель). 3. Теорія трансцендентального конституювання. 4.Причини зародження феноменології як течії сучасної філософії.	/1,13,19,20,24, 25,29,30,31,37, 43,44,48,59,61, 62,82/
2.	Л	2	Тема 1. Основні положення феноменології. Феноменологічний метод. Вступ до феноменології. Феноменологічний метод 1. Некласична філософія ХІХ ст. як відповідь на кризу епохи Модерну. 2.Критика сцієнтизму і натуралістично-позитивістського світогляду. 3.Свідомість як основний предмет філософії. Чиста, допредметна свідомість. 4. Школи феноменології:	/1,13, 19,20,24,25, 29,30,31,37, 43,44,48,59, 61,62,82/
3.	Л	2	Е. Гусерль – засновник феноменології 1.Три етапи творчості Е. Гусерля. 2.Епістемологічний початок феноменології. Протиставлення: підхід розуміння і підхід, який роз'яснює. 3.«Логічні дослідження» (ІІ етап). Основні категорії і теорія значення. 4. «Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія» (ІІІ етап). Основні поняття.	/1,13 19,20,24, 25,29,30,31,37, 43,44,48,59, 61,62,82/
4.	С	2	Феноменологія. Основні поняття феноменології 1.Тема суб'єкта в контексті традиції Модерну. 2.Некласична філософія ХІХ ст. як відповідь на кризу епохи Модерну. 3.Причини зародження феноменології як течії сучасної філософії. 4.Феноменологія як описова наука (паростки феноменології). Школи феноменології. 5.Метод досліджень із особливим словником понять. Редукція свідомості.	/1,13 19,20,24, 25,29,30,31, 37,43,44,48, 59,61,62,82/
5.	Л	2	Проект герменевтичної феноменології М. Гайдегера. 1.Два джерела філософії Гайдегера.	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30,

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
			2.Герменевтичний характер феноменології М. Гайдегера. 3. Основна ідея «Буття і час». Онтологічне питання. Основні поняття. 4. Аналітика і концептуалізація поняття Dasein	31,34,43,44, 45,54,50,68, 69,71,73,74, 76,77,78,81, 82,89,90,97, 98,99,100 /
6.	Л	2	Феноменологічна соціологія та психоаналіз. Екзистенційна феноменологія 1.Феноменологічна соціологія: М. Вебера, А. Шютца. 2.Феноменологічний психоаналіз Екзистенційна феноменологія. 3.Екзистенційна феноменологія. Ж.-П. Сартра. 4.Трансформація ідей Гайдегера. «Буття і ніщо»: синтез феноменології, екзистенційної філософії і діалектики. 5.Основні ідеї та поняття. «Екзистенціалізм – це гуманізм» (Сартр).	/1,2, 7,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68,69, 71,73,74,76, 77,78,81,82, 89,90,97,98, 99,100 /
7.	Л	2	Феноменологія середини і кінця ХХ ст. 1.М. Мерло-Понті. Наука про людину і феноменологія: існування суб'єктивності та її відношення до світу. 2. «Феноменологія сприйняття»: аналіз досвіду тіла суб'єкта. 3. Е. Левінас. Феноменологія діалогу: «Час і інше», «Тотальність і безкінечність. Есе на тему екстеріорності». 4. Б. Вальденфельс: чуттєве і тілесне.	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30,31, 34,43,44,45, 54,50,68,69, 71,73,74,76, 77,78,81,82, 89,90,97,98, 99,100 /
8.	С		Феноменологія Е. Гусерля і герменевтична феноменологія М. Гайдегера 1.Феноменологія Е. Гусерля як особливий метод пізнання і перша модель феноменології. Основні ідеї феноменології і поняття. 2.Герменевтичний характер феноменології М. Гайдегера. Аналітика і концептуалізація поняття Dasein. 3.Екзистенційна феноменологія. Ж.-П. Сартра. 4.М. Мерло-Понті. Феноменологія сприйняття 5.Е. Левінас: Категорія часу. Робота «Час і буття». 6.Б. Вальденфельс: чуттєве і тілесне.	/ 1,4,5,6,10,11, 13,15-20,24- 26,30,31,34-37, 43,44,49, 50-60,67,76,78, 79,80,81,82- 87,92,93,95,97,98
9	Л	2	Тема 2. Феноменологія: дискурс тілесного. Тіло у традиції Сходу і Заходу (філософсько-антропологічний контекст) 1. Людина і космічні уявлення. Небо у якості людського образу (перша версія онтології загально-космічного тіла).	/ 1,4,5,6,10,11, 13,15-20,24- 26,30,31,34-37, 43,44,49, 50-60,67,76,78, 79,80,81,82-

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
			2.Східна і західна традиції ритуалу. 3. Розум править тілом (Платон). Реабілітація чуттєвого (Аристотель). 4.Мова про любов: ВІН і ВОНА.	87,92,93,95,97,98
10	Л	2	Традиція Середньовіччя і Відродження. 1.Християнська традиція і тілесний орнамент. Біблія про тілесне. 2. Краса гуманізму у творчості митців Відродження. 3.Велич людської тілесності у живописі. Мадонни. 4. Тортури над тілом. Опція тілесного як форма унаочнення влади.	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68, 69,71,73,74, 76,77,78,81, 82,89,90,97, 98,99,100 /
11	Л	2	Опанування принципу десоматизації у філософії Нового часу 1.Метафізична відмова від тіла як світоглядна позиція. 2. Редукція буття до свідомості (Бекон, Декарт): буття – колізія розуму, ситуація життя – ситуація мислення. 3. Доля тіла самосвідомого суб'єкта. Б. Спіноза: обґрунтування ego. 4. Реабілітація пристрастей людини у Б. Паскаля. Любов як ключове поняття у Паскаля.	/1,2, 7,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68,69, 71,73,74,76,77, 78,81,82,89, 90,97,98,99,100 /
12	С	2	Феноменологія тілесного 1.Тіло у традиції Сходу і Заходу (філософсько-антропологічний контекст). 2.Архаїчна традиція про співвідношення тіла і Космосу. 3.Традиція і тілесний орнамент: від християнства до Нового часу. 4.Опанування принципу десоматизації у філософії Нового часу. 5.Дискурс постмодернізму. Опозиції модерну та постмодернізму. 6.Культура значення та культура присутності.	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99,101, 102/
13	Л	2	Обґрунтування тілесності у філософських дослідженнях ХХ - ХХІ ст. 1.Критика метафізичного розуму та його можливостей. 2.Гімн тілу Ф. Ніцше. Життєвий порив проти інтелекту. 3. Тіло у Гуссерля, Паточки, Гайдеггера, Мерло-Понті. 4.Дискурс постмодернізму і постпостмодерну. 5. Культура значення та культура присутності (Х.У. Гумбрехт).	/ 1,4,5,6,10,11, 13,15-20,24- 26,30,31,34-37, 43,44,49, 50-60,67,76,78, 79,80,81,82- 87,92,93,95,97,98

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
14	Л	2	Онтологічне значення тілесного в умовах деструкції форм буття. 1.Сучасний дискурс про тілесність.Репресивний та контролюючий характер раціональності Ю. Габермаса. 3.Значення тіла у формуванні еґо: стадія дзеркала (Ж. Лакан). 4.Аналітика біовлади (М. Фуко). Філософський скептицизм М. Фуко. 5.Теми сексуальності. Конструктивізм і тілесне.	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99,101, 102/
15	Л	2	Тема 3. Феноменологічні експлікації життєвих практик. Соціокультурні експлікації тілесного у культурних і соціальних формах. 1.Флеш-імідж, структура, вимоги, опанування. 2.Культура як продукт тілесних вимог. 3. Медіантропология. Віртуальне буття і віртуальне життя. Феномен насилля в умовах інформаційного суспільства.	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99,101, 102/
16	С	2	Онтологічні і соціокультурні експлікації тілесного. 1.Неприйняття установок класичної філософії у деконструкціях Ж. Дерріди, філософському скептицизмі М. Фуко. 2.Критика традиційного розмежування суб'єкта та об'єкта Р. Рорті. 3.Репресивний та контролюючий характер раціональності Ю. Габермаса. 4.Медіантропология. Феномен насилля в умовах інформаційного суспільства. 5.Зв'язок соціальності і тілесності. Дискурс навколо сексуальності.	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99,101, 102/
17	Л	2	Феноменологія повсякдення: слово та жест. 1.«Філософія – це роз'яснення людського досвіду»(М. Мерло-Понті). 2. Повсякдення як предмет філософських розвідок. Раціональне звільняє місце для повсякденного. 3. Зрушення в ментальності людини ХХІ століття. Роль масової культури при зверненні до чуттєвого, ірраціонального тощо.	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99,101, 102/
18	Л	2	Тіло особистості у сучасних культурних практиках. 1.Зв'язок соціальності і тілесності. Політична метафізика. Деструкція особистості. 2.Дискурс навколо сексуальності. Еротизм як	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75,

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
			ствердження індивідуальності. 3. Десоматизація тотальної людини. 4. Гостинність. Феноменологія про комунікативний поворот: проблеми, представники, напрямки.	79,80,91,94,99,101,102/
19	Л	2	Постфеноменологія. 1. Феноменологія культури (Б. Вальденфельс) і мистецтва (Ж.-П. Сартр). 2. Антропологічні практики: театр, політичні установи, європейські парламенти, відкриті громадські читання та ін. 3. Поняття “тілесна свідомість”, “феноменологічне тіло”, “соціальне тіло”, “тіло без органів”, “тіло як текст”. 4. Постфеноменологія про рефлексію досвіду літератури і мистецтва.	/ 6,7,9,11,12,14,15,21-32,27,28,33,34,40-42,45,47,63,-68,72,75,79,80,91,94,99,101,102/
20	С	2	Повсякдення (слово і жест) та феноменологічні експлікації антропологічних практик 1. Повсякдення як предмет філософських розвідок. 2. Культура як вимога до образу людини. Роль масової культури при зверненні до чуттєвого, ірраціонального. 3. Антропологічні практики: політичні установи, європейські парламенти, відкриті громадські читання та ін. Поняття “тілесна свідомість”, “феноменологічне тіло”, “соціальне тіло”, “тіло без органів”, “тіло як текст”. 4. Постфеноменологія. Образи тілесної краси. Філософія танцю. Феноменологія кінематографу.	/ 6,7,9,11,12,14,15,21-32,27,28,33,34,40-42,45,47,63,-68,72,75,79,80,91,94,99,101,102/
Разом		60		

Примітки

1. Номер семестру вказують, якщо дисципліна викладається у декількох семестрах.
2. У показнику «Разом (годин)» кількість годин буде відрізнятися від загальної кількості аудиторних годин на кількість годин, що відведена на вивчення тем та питань, які вивчаються аспірантом самостійно (п. 3 додатку 8).
3. У графі 5 вказується номер відповідно до Додатку 14.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	20
2	Підготовка до практичних(семінарських) занять	20
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	20
4	Виконання індивідуального завдання: обговорювання теми тез або статті	20
	Разом	80

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1.	Феноменологія як метод	6 тиждень – 8 тиждень
2.	Феноменологічні елементи у філософії Нового часу	
3.	Теорія трансцендентального конституювання і розхитування ідеї суб'єкта пізнання як шлях до феноменології	
4.	Е. Гусерль: основні роботи і понятійний апарат	
5.	Е. Гусерль про інтенціональний характер свідомості	
6.	Проект герменевтичної феноменології М. Гайдегера	
7.	Аналітика і концептуалізація поняття Dasein М. Гайдегера	
8.	Трансформація ідей Гайдегера у творчості Ж.-П. Сартра	
9.	Екзистенційна феноменологія. Ж.-П. Сартра.	
10.	Феноменологія Е. Левінаса	
11.	Е. Левінас: філософія гостинності	
12.	Християнська традиція і тілесний орнамент	
13.	Новий час: метафізична відмова від тіла як світоглядна позиція	
14.	Філософія ХХ ст.: життєвий порив проти інтелекту.	
15.	Дискурсу постмодернізму: бінарні опозиції (феноменологічні відтінки)	
16.	Культура значення та культура присутності (Х.У. Гумбрехт).	
17.	Значення тіла у формуванні еґо: стадія дзеркала (Ж. Лакан).	
18.	Аналітика біовлади М. Фуко: феноменологічно-антропологічний аналіз	
19.	Теми сексуальності: конструктивізм і тілесне (фемінізм, гендер, гомосексуалізм тощо).	
20.	Технологія спокуси і форми насильства в сучасному суспільстві. Практичний та дискурсивний відтінки.	
21.	Культура як продукт тілесних вимог. Феномен нормального тіла.	
22.	Дитина та дорослий: феноменологія дитинства і зрілої	

	людини	
23.	Феноменологія повсякдення: практики уподобань повсякдення	
24.	Феноменологічні нариси: зв'язок соціальності і тілесності, політика й імідж, ринок індустрії моди	
25.	Феноменологія про рефлексію досвіду літератури	
26.	Феноменологія про рефлексію досвіду спорту	
27.	Сучасні поняття феноменології: “тілесна раціональність”, “феноменологічне тіло”, “тіло без органів”.	
28.	Постфеноменологія: тіло як жест	
29.	Сучасний образ тілесної краси (феноменологічна рефлексія)	
30.	Феноменологічний метод в українській філософській думці	
31.	Феноменологія сучасних шоу (кінематограф, Євробачення, виступи на стадіонах, театральні та телевізійні шоу)	
32.	Сексуальний характер культури: виклик людській тілесності.	

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекція – інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Метод лекції передбачає ознайомлення аспірантів з її планом, що допомагає стежити за послідовністю викладу матеріалу. Важливо навчити аспірантів конспектувати зміст лекції, виділяючи в ній головне. Це розвиває пам'ять, сприйняття, волю, вміння слухати, увагу, культуру мови.

При проведенні лекційних занять *методи готових знань* (коли аспіранти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) поєднуються з *дослідницьким методом* (який передбачає активну самостійну роботу аспірантів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків).

На початковому етапі вивчення нової інформації на лекціях переважає *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод, при якому викладач організує сприймання та усвідомлення аспірантами інформації, а учні здійснюють сприймання, осмислення і запам'ятовування її.

На певному етапі, коли викладач відчуває готовність аспірантів до інших методів навчально-пізнавальної діяльності, використовуються більш прогресивні методи:

- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого аспіранти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, аспіранти стежать за ходом творчого пошуку (аспірантам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють аспіранти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності аспірантів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед аспірантами проблему, і аспіранти вирішують її самостійно, висувачи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації.

У викладанні лекційного матеріалу переважає *пояснювальний метод*, при якому викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння аспірантами.

При наявності наочного матеріалу за темою лекції (відеофільми, презентації, зразки виробів, лабораторні дослідницькі установки) використовується *інструктивно-практичний метод* викладання, при якому викладач інструктує учнів не тільки словесними, але й наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії.

На відміну від лекційних занять, виконання індивідуального завдання потребує від аспіранта дещо інших навичок, тому для нього використовується *спонукальний метод навчання*, коли викладач ставить перед аспірантами проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність. Аспіранти при цьому, у свою чергу, самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування, проведення контрольної роботи, виконання індивідуального завдання.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи аспіранта, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, виступу на заняттях;

- з індивідуальних завдань – шляхом оцінювання реферату та виступу на аспірантській конференції за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту (з оцінкою за 100-бальною шкалою) в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом та графіком навчального процесу.

Семестровий контроль проводиться в усній формі за контрольними завданнями або шляхом тестування з використанням технічних засобів.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення підсумкової оцінки.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності аспіранта

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Тема 1.	Тема 2.	Тема 3.	Індивідуальне завдання	100
20	20	20	30	

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
74 ... 81	C	
64 ... 73	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

- 1) навчальна програма,
- 2) робоча навчальна програма
- 3) плани семінарських занять
- 4) екзаменаційні питання
- 5) бібліотечний фонд університету і кафедри
- 6) електронні версії навчальної і наукової літератури

Складові навчально-методичного забезпечення
навчальної дисципліни розташовані на сайті:

<http://web.kpi.kharkov.ua/philosophy/materiali-dlya-pidgotovki-aspirantiv-usih-spetsialnostej-z-kursu-svitoglyadni-ta-sotsiokulturni-osnovi-naukovo-tehnicnoyi-diyalnosti/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література	
1.	Аббаньяно Н. Существование человека в мире (Хайдеггер) / Николо Аббаньяно;
2.	Бергсон А. Творческая эволюция. М., 1998;
3.	Бичко І. Феноменологія Е. Гуссерля: методологічний поворот 7/ Феноменологія і філософський метод.— К.: Тандем, 2000.— С. 21-28.
4.	Бодрияр Ж. Система вещей / Ж. Бодрияр. – М. : Рудомино, 1999. – 224 с.
5.	Брайдотти Р. Путем номадизма // Гендерные исследования (1/2000), 2000. - №4.
6.	Брюховецька О. Шкіра реальності: до феноменологічної теорії кіно // Феноменологія і мистецтво.—К.: ППС-2002,2005.—С. 67-75.
7.	Бубер М. Я і Ти. Шлях людини за хасидським вченням / Мартін Бубер; [пер. з нім. В. Терлецького і Н. Спринчан]. - К.: Дух і Літера, 2012. - 272 с.
8.	Бурдые П. Социальное пространство: поля и практики / П. Бурдые. – СПб. : Алетейя; М. : Ин-т эксперим. социологии, – 2005. – 578 с.
9.	Бурдые П. Социология политики / П. Бурдые. – М. : Socio-Logos, 1993. – 336 с.
10.	Бурлачук В. Феноменологическая социология и опыт меняющегося мира // Феноменология и гуманитарное знание.— К.: Тандем, 1998.— С. 113-120.
11.	Вальденфельс Б. Міркування щодо генеалогії культури // Філософська думка, 2009, № 1.Київ, 2009, с. 13-26.
12.	Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого.— К.: ППС-2002,2004.— 206 с.— (Сучасна гуманітарна бібліотека).
13.	Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // Вебер М. Избранные произведения. – М. : Прогресс, 1990.
14.	Вейль С. Укорінення. Лист до клірика / Сімона Вейль; [пер. з фр.]. - К.: Дух і Літера, 1998. - 298 с.
15.	Вітгенштайн Л. Філософські дослідження. / Людвіг Вітгенштайн; [пер. з нім Є. Поповича] // Вітгенштайн Л. ТгаЛаШэ Бойісо-Ріііозоріісізі; Філософські дослідження. - К.: Основи, 1995. - С. 87-310.
16.	Габермас Юрген. Постметафізичне мислення. Розділ 1. Повернення до метафізики? // Філософія освіти: науковий часопис. – 2010. – № 1-2 (9).
17.	Гадамер Г.-Г. Истина і метод. Основи філософської герменевтики / Ганс-Георгу Гадамер; [пер. з нім. О. Мокровольського]. - Т. 1. - К.: Юніверс, 2000. - 464 с.
18.	Гайдеггер / Юрген Габермас; пер. з нім. // Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну. - К., 2001.
19.	Гайденко П. П. Мартин Хайдеггер: изначальная временность как бытийное основание экзистенции / Пиама Павловна Гайденко // Вопросы философии, 2006. - № 3. - С. 165-182.
20.	Гайденко П. П. От исторической герменевтики к «герменевтике бытия». Критический анализ эволюции М. Хайдеггера / Пиама Павловна Гайденко// Вопросы философии. 1987.-№ 10. - С. 124-133.
21.	Гваттари Ф., Делез Ж. Что такое философия? = Qu'est-ce que la philosophie? / Ф. Гваттари, Ж. Делез. – М. : Ин-т эксперим. социологии; – СПб. : Алетейя, 1998. – 288 с.
22.	Гегель Г. В. Ф. Феноменологія духу / Георг Вільгельм Фридрих Гегель; [пер. з нім. П. Тарашука]. - К.: Основи, 2004. - 548 с.
23.	Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс. – М. : Эдиториал УРСС, 1999. – 703 с.
24.	Гомілко О. Деоб'єктивація тіла та світу у феноменології М. Мерло-Понті // Феноменологія: рецепція у Східній Європі.— К.: Тандем, 2001.— С. 81-88.
25.	Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському ракурсі. – К., 2001.
26.	Громов Й. Западная социология / Й. Громов, А. Мацкевич, В. Семенов. – СПб. : ООО «Изд-во ДНК», 2003. – С. 531.
27.	Гуссерль Э. Картезианские размышления. Санкт--Перетбург: Наука, 1998.

28.	Гуссерль Э. Логические исследования. – Т. 2. – Ч. 1. Исследования по феноменологии и теории познания. – М., 2011.
29.	Гняздовський А. Феноменологія як трансцендентальна теорія політичного // Філософська думка, 2009, № 1.— Київ.— 2009, с. 66-79.
30.	Давыдов Ю. Н: Любовь и свобода: избранные сочинения / Юрий Николаевич Давыдов; [сост. В.В. Сапов]. - М.: Астрель, 2008. - 576 с.
31.	Дахній А. Мова і мовлення як предмет герменевтичної феноменології Мартина Гайдегера / Андрій Дахній // Філософська думка Український науково-теоретичний часопис. - К., 2015. - №6. - С. 70-88.
32.	Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч. посібник / Андрій Дахній. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. - 488 с.
33.	Дахній А. Проект герменевтичної феноменології Мартина Гайдегера в контексті еволюції його мислення / Андрій Дахній // Sententiae: Наукові праці Спільки дослідників модерної філософії. - Вінниця: ВНТУ 2012. - №1 (XXVI). - С. 69-81.
34.	Дахній А. Фактично-історичний вимір досвіду у філософії раннього Гайдегера / Андрій Дахній // Філософська думка. - 2011. - № 5. - С. 76-88.
35.	Декарт Р. Описание человеческого тела. Об образовании животного // Декарт Р. Первоначальная философия. Соч. В 2-х тт. Т.1. Москва: Мысль, 1989.
36.	Декомб В. Ничто в "Бытии и Ничто" / В. Декомб ; пер. с франц. // Декомб В. Современная французская философия. - М., 2000.
37.	Делез Ж. Эмпиризм и субъективность: опыт о человеческой природе по Юму. Критическая философия Канта. - М., 2001.
38.	Делез Ж., Гваттари Ф. Трактат о номадологии // Новый круг. 1992. – № 2. Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? – М., СПб., 1998.
39.	Демидов А. Феномены человеческого бытия: [учеб, пособие] / Александр Демидов. - Минск: Экономиресс, 1999. - 180 с.
40.	Денисенко Н, Специфика обыденного восприятия в контексте анализа повседневной реальности в феноменологической социологии А. Шюца // Феноменология и гуманитарное знание.— К.: Тандем, 1998.— С. 120-128.
41.	Дениско П. Досвід музиканта // Феноменологія і мистецтво.—К.: ППС-2002,2005.— С.22-32.
42.	Деррида Ж. Письмо японскому другу / Вопросы философии, 1992, № 4.
43.	Джеймисон Ф. Постмодернізм, або логіка культури пізнього капіталізму / Джеймисон Фредрик; [пер. з англ, і післямова Петра Дениска]. - К.: Курс, 2008. - 504 с.
44.	Дільтей В. Історія молодого Гегеля / Вільгельм Дільтей // Дільтей В. Історія молодого Гегеля; Віндельбанд В. Відновлення гегельянства; [пер. з нім. О. Литвиненка; наук, ред., звірка та уточнення пер., вступ, ст., прим. Ю. В. Кушакова]. - К.: Три крапки, 2008. - С. 59-278.
45.	Довгополова О. Проблема понимания Чужого в разработках Б. Вальденфельса // Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 14. Німецька феноменологічна традиція у філософії, гуманітаристиці та культурі.— Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечнікова, 2009.—С. 279-287.
46.	Кебуладзе В. К вопросу о трансформации феноменологического метода // Феноменологія і філософський метод.— К.: Тандем, 2000 — С. 105-111.
47.	Кебуладзе В. Понятие субъективного смысла социального действия в феноменологической социологии Альфреда Шюца// Феноменологія і практична філософія.— К.: Курс, 2003.—С. 56-65.
48.	Кебуладзе В. Феноменологія досвіду.— К.: Дух і Літера, 2011.— 280 с.
49.	Кебуладзе В. Феноменологія досвіду: [монографія] / Вахтанг Кебуладзе. К.: Дух і літера, 2011. - 278 с.
50.	Киссель М. А. Философская эволюция Ж.-П. Сартра / М. А. Киссель. - Ленинград, 1976.

51.	Кісь Р. Сенс сенсотворення: впровадження до нової філософії смислу / Роман Кісь. - Львів : Афіша, 2013. - 390 с.
52.	Ковальчук Ю. В. Феномен любові у європейській філософії XIX-XX століть: онтологічно-екзистенційний вимір. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук / Юлія Василівна Ковальчук. - Львів : видавництво ЛНУ. - 2017. - 25 с.
53.	Козловски П. Культура постмодерна. Москва: Республика, 1997.
54.	Левинас Э. Избранное: Трудная свобода / Эмманюэль Левинас ; [пер. с франц.]. - М. : РОССПЭН, 2004. - 752 с.
55.	Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна. – М., СПб., 1998.
56.	Лосев А.Ф. Эллинистически-римская эстетика I-II вв. н.э. Москва: Изд-во Моск. Университета, 1979.
57.	Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения. Москва: Мысль, 1982.
58.	Лотман Ю. М. Семиосфера, 2000.
59.	Лютый Т. Ніцше. Самоперевернення / Тарас Лютый. - К.: Темпора, 2016. - 978 с.
60.	Мартін Гайдеггер очима сучасників / пер. з нім. М. Д. Култаєвої. - К., 2002.
61.	Матвейчев О. Новое мышление «позднего» Хайдеггера / Олег Матвейчев // Хайдеггер М. Что зовется мышлением? [пер. с нем.]. - М. : Издат. дом «Территория будущего», 2006. - С. 7-30.
62.	Мерло-Понти М. Феноменология восприятия. Санкт-Петербург: Ювента; Наука, 1999.
63.	Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. – К., 2001.
64.	Мид М. Культура и мир детства. Москва: Гл. редакция восточной литературы, 1988.
65.	Мотрошилова Н. Драма жизни, идей и грехопадения Мартина Хайдеггера / Нелли Мотрошилова // Философия Мартина Хайдеггера и современность. - Н. О. Гучинской]. - СПб.: НОУ «Высшая религиозно-философская школа», I 1998,-302 с.
66.	Ницше Ф. Сочинения в 2 т. Т. 2 / Фридрих Ницше; Сост., ред. и авт. примем. К. А. Свасьян ; [пер. с нем.]. - М.: Мысль, 1990. - 829 с.
67.	Ніколаєнко О. Ф. Проблема відчуження в онтологічній концепції Ж.-П. Сартра / О. Ф. Ніколаєнко // Філософські обрії. Науково-теоретичний часопис. - 2003. - № 9.
68.	Ніцше Ф. Так казав Заратустра; Жадання влади / Фрідріх Ніцше ; [пер. з нім. А. Онишка, П. Таращука]. - К.: Основи, Дніпро, 1993. - 415 с.
69.	Ж.-П. Сартр. Нудота. Мур. Слова ; пер. з франц. - К., 1993.
70.	Паскаль Б. Думки / Блез Паскаль ; [з франц. иерекл. Анатолий Перепади, Олег Хома]. - К.: Дух і Літера, 2009. - 704 с.
71.	Паскаль Б. Мысли / Блез Паскаль; [пер. с фр.]. - К.: REFL-book, 1994. - 528 с.
72.	Платон. Апология Сократа; Диалоги / Платон ; [пер. з давньогрец. Й. Кобіва, Ю. Мушака; прим, та покажч. імен Й. Кобіва; худож.-оформлювач М. Мендер]. - Харків : Фоліо, 2017. - 409 с.
73.	Платон. Кратил // Собр. соч. В 4 тт. Т.1. Москва: Мысль, 1994.
74.	Платон. Тимей // Собр. соч. В 4 тт. Т.3. Москва: Мысль, 1994.
75.	Постмодернизм : Энциклопедия / [составители и научн. редакторы А. А. Грицанов, М. А. Можейко, 2001.
76.	Постмодернизм и культура (материалы круглого стола) // Вопросы философии. – М.: Наука, 1993. - №3.
77.	Рассел Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел ; [пер. з англ. Ю. Лісняка, П.Таращука]. - К.: Основи, 1995. - 759 с.
78.	Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней: В 4-х т. – М., 1997. – Т. 4.
79.	Рорти Р. Витгештейн, Хайдеггер и гипостазирование языка / Рорти Ричард; [пер. с англ. И. В. Борисовой] // Философия Мартина Хайдеггера и современность. - М.: Наука, 1991. - С. 133-138.

80.	Рудинеско Е. Філософи в обіймах бурі / Елізабет Рудинеско ; [пер. з фр. О. А. Юдіна]. - К.: Ніка-Центр, 2007. - 208 с.
81.	Руткевич А. М. Понимающая психология К. Ясперса / А. М. Руткевич [Електронний ресурс]. - Режим доступу до статті : http://www.kiev.philosophy.ru/iphras/library/i_ph_1.html .
82.	Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології / Жан-Поль Сартр; [пер. з франц. Віталія Ляха, Петра Тарашука]. - К.: Основи, 2001.- 854 с.
83.	Сартр Ж.-П. Бытие и ничто. Опыт феноменологической онтологии.- М., 2000.
84.	Сартр Ж.-П. Избранные произведения. М., 1992.
85.	Сартр Ж.-П. Марксизм и экзистенциализм / Ж.-П. Сартр ; пер. с франц. // Сартр Ж.-П. Проблемы метода. - М., 2008.
86.	Сартр Ж.-П. Моя перемога є чисто вербальною / Ж.-П. Сартр ; пер. з франц. // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. - Львів, 2010.
87.	Слотердайк П. Критика цинического разума. М., 2004.
88.	Слотердайк П. Ти мусиш змінити своє життя / П. Слотердайк // Філософія освіти: науковий часопис. – 2014. – № 1 (14).
89.	Спиноза Б. Этика // Изб. произведения: в 2-х. тт. Т.1. Москва: Политическая литература, 1957
90.	Фаст Дж. Язык тела. Москва: Вече; Персей; Аст, 1995.
91.	Февр Л. Бои за историю / Л. Февр. – М. : Наука, 1991. – 627 с.
92.	Флиvbьберг Б. Хабермас и Фуко: мыслители для гражданского общества / Б. Флиvbьберг // Вопросы философии. – 2002. – № 2. – С. 137–157.
93.	Фуко М. Археология знания / М. Фуко. – К. : Ника-Центр, 1996.– 208 с.
94.	Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет / М. Фуко. – М. : Касталь, 1996. – 447 с.
95.	Фуко М. Наглядати та карати. Народження в'язниці. Київ: Основи, 1998.
96.	Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы / М. Фуко. – М. : Ad Marginem, 1999. – 480 с.
97.	Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер ; пер. с нем. - СПб., 2006.
98.	Хайдеггер М. Введение в метафизику / Мартин Хайдеггер ; [пер. с нем. Хайдеггер М. Время и бытие. Статьи и выступления / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем. В. В. Библихина]. - М.: Республика, 1993. - 447 с.
99.	Хайдеггер М. Исток художественного творения. Избранные работы разных лет / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем.]. - М. : Академический проект, 2008. - 528 с.
100.	Хайдеггер М. Феноменологическая интерпретация Аристотеля у (экспозиция герменевтической ситуации) / Мартин Хайдеггер ; [пер. с нем. Н. А. Артеменко]. - СПб.: Гуманитарная Академия, 2012. - 224 с.
101.	Хайдеггер М. Что зовется мышлением? / М. Хайдеггер ; пер. с нем. - М., 2006. Хайдеггер М. Бытие и время. Статьи и выступления. Москва: Республика, 1993.
102.	Шютц А. Проблема рациональности в современном мире / А. Шютц // Смысловая структура повседневного мира: Очерки по феноменологии социологии. – М., 2003.

Допоміжна література

103.	Дольська О. Формування нарративу постлюдини: роздуми про підґрунтя нової антропології // Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю Українського державного університету залізничного транспорту, 15-16 жовтня 2020 р. Харків: ДІСА ПЛЮС, 2020. С.57-61.
104.	Долгов К. М. О встрече с Жан-Полем Сартром и Симоной де Бовуар / К. М. Долгов // Вопросы философии. - 2007. -№ 2.
105.	Донскіс Л. Між змістом і беззмістовністю / Леонідас Донскіс // Український тиждень, 2016. - № 5.
106.	Еріксен Т. Г. Сміття і люди, Зворотний бік споживання / Томас Гіллард Еріксен ; [пер. з

	норвез. І. Сабор]. - К.: Ніка-Центр, 2016. - 224 с.
107.	Ермоленко А. Жизненный мир и проблемы обоснования этики // Феноменология и гуманитарное знание.— К.: Тандем, 1998.— С. 128-137.
108.	Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія : [підручник] / і / Анатолій Миколайович Єрмоленко. - К.: Лібра, 1999. - 488 с.
109.	Єсипенко Д. Соціофілософський досвід К. Ясперса / Д. Єсипенко // Філософська думка . - 2000. - № 1.
110.	Ильин И. Постмодернизм. Словарь терминов / И. Ильин. – М. : ИНИОН РАН (отдел литературоведения) INTRA, 2001. – 387 с.
111.	Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996.
112.	Ионин Л.Г. Масса и власть сегодня (актуальность Э. Канетти) / Л.Г. Ионин // Вопросы философии. – 2007. – № 3. – С. 3–15.
113.	Сартр Ж.П. Очерк теории эмоций / Ж.П. Сартр // Психология эмоций. Тексты.- М., 1984.
114.	Сартр Ж.-П. Первичное отношение к другому: любовь, язык, мазохизм / Ж.-П. Сартр ; пер. с франц. // Проблема человека в западной философии. - М., 1988.
115.	Сартр Ж.-П. Экзистенциализм - это гуманизм / Жан-Поль Сартр ; [пер. с фр.] // Сумерки богов / Сост. и общ. ред. А. А. Яковлева: Перевод. - М.: Политиздат, 1990. - 398 с.
116.	Святой Августин. Сповідь / Августин Аврелій; [пер. з лат. К). Мушака]. - К.: Основи, 1996. - 319 с.
117.	Скирбекк Г., Гилье Н. История философии: Учебное пособие. – М., 2000.
118.	Фуко М. Забота об истине / М. Фуко // Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет. – М., 1996.
119.	Фуко М. История безумия в классическую эпоху / М. Фуко. – С.Пб. : Университетская книга, 1997. – 576 с.
120.	Эпштейн М. Информационный взрыв и травма постмодерна [Электронный ресурс] / Михаил Эпштейн. - Режим доступа : http://old.russ.ru/journal/travmp/98-10-08/epsht.htm .
121.	Эпштейн М. От совка к бобку. Политика на грани гротеска / Михаил Эпштейн. - К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2016. - 312 с.
122.	Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс ; пер. с нем. - М., 1991.
123.	Гусерль Е. Досвід і судження. Дослідження з генеалогії логіки / Едмунд Гусерль; [ред. і вид. Л. Ландгребе; пер. з нім. і післямова В. Кебуладзе]. - К.: ППС-2002, 2009.-334 с.
124.	Гайденко П. П. Мартин Хайдеггер: изначальная временность как бытийное основание экзистенции / Пиама Павловна Гайденко // Вопросы философии. - 2006. - № 3.
125.	Бодрийяр Ж. Забыть Фуко. – СПб., 2000.
126.	Бибихин В. В. Ранний Хайдеггер, Материалы к семинару / В. В. Бибихин. - М., 2009.
127.	Бимель В. М. Хайдеггер, сам свидетельствующий о себе и о своей жизни / Вальтер Бимель; пер. с нем. - Челябинск, 1998.
128.	Аббаньяно Н. Человек - несостоявшийся творец собственной судьбы (Сартр) / Николо Аббаньяно ; пер. с итал. // Аббаньяно Н. Мудрость философии и проблемы нашей жизни. - СПб., 1998.
129.	Хайдеггер М. Разговор на проселочной дороге / Мартин Хайдеггер ; [пер. с нем.; под ред. А. Л. Доброхотова]. - М. : Высш. шк., 1991. - 192 с.
130.	Хайдеггер М. Размышления II-VI. Черные тетради 1931-1938. / Мартин Хайдеггер ; [пер. с нем.]. - М. : ИИГ, 2016. - 584 с.
131.	Baudrillard J. De la seduction / J. Baudrillard. – Paris, 1979. – 243 p.
132.	Baudrillard J. In the Shadow of the Silent Majorities (Semiotext(e) / Foreign Agents) / J. Baudrillard. – New York, 1994. – 128 p.
133.	Lyotard J.-F. The Postmodern Condition a Report on Knowledge / Jean-François Lyotard ; [translated by Geoff Bennington and Brian Massumi Foreword by Fredric Jameson]. – Minneapolis : Minesota Press, 1988. – 110 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

<http://nlu.org.ua> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого

<http://dnpb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського

<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr> Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича

<http://lib.npu.edu.ua> Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

<http://www.library.ukma.edu.ua> Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»

<http://lounb.org.ua> Львівська обласна універсальна наукова бібліотека

<http://odnb.odessa.ua> Одеська національна наукова бібліотека

<https://www.libr.dp.ua> Дніпровська обласна універсальна наукова бібліотека імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія

<https://www.rsl.ru> Российская государственная библиотека (Москва)

<http://nlr.ru> Российская национальная библиотека (СПБ)

<http://www.library.spbu.ru> Научная библиотека Санкт-Петербургского государственного университета

<https://www.nlb.by> Национальная библиотека Беларуси

<http://csl.bas-net.by> Центральная научная библиотека имени Я. Коласа НАН Беларуси

<https://library.bsu.by> Фундаментальная библиотека Белорусского государственного университета

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/> Електронна бібліотека філософії

<https://pidruchniki.com/filosofiya/> Філософська навчальна література online

<http://filosof.historic.ru> Цифровая библиотека по философии

<https://platona.net/load/> Библиотека философа «ПлатонаНет»

<http://lib.ru/FILOSOF/> Философия – Lib.ru

<https://iphlib.ru/library> Электронная библиотека Института философии РАН (новая версия)